

Rovdata
Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim

Saksbehandler: Petter Wabakken
Telefon: +47 97044518
Deres ref:
Vår ref: 17/02289
Dato: 11.05.2019

ULV I NORGE PR. 30. APRIL 2019 FORELØPIGE KONKLUSJONER FOR VINTEREN 2018-2019

RAPPORT 4

Bakgrunnen for denne foreløpige statusrapporten om ulv i Norge er pågående og mangeårige felles svensk-norske bestandsregistreringer av ulv i vinterhalvåret. Resultatene er foreløpige og gir et sammendrag over det som til nå er dokumentert og kartlagt om ulvens status i Norge vinteren 2018-2019. Resultatene i denne rapporten bygger på systematiske sporinger av ulv på snø gjennomført av Statens naturoppsyn (SNO) og Høgskolen i Innlandet, DNA-analyser ved Rovdata av innsamlet genetisk materiale, informasjon om døde ulver og mer tilfeldige ulvemeldinger som er kvalitetssikret og kan skilles fra andre ulver på annen måte, der alt er innlagt i Miljødirektoratets Rovbase. Pågående registreringer av ulv er en del av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for store rovdyr i Norge.

Mer detaljer om bakgrunn og metodikk som brukes i ulveregistreringene finnes i den offisielle sluttrapporten fra forrige vinter: Wabakken m.fl. 2018: Bestandsovervåking av ulv vinteren 2017-2018. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia, 1-2018, 54s. Rovdata, Viltskadecenter og Høgskolen i Hedmark. Denne og andre årlig utgitte statusrapporter fra perioden 1998-2016 er tilgjengelige på hjemmesidene til Rovdata (<http://www.rovdata.no>), Høgskolen i Innlandet (www.inn.no), Det Skandinaviske Ulvforskningsprosjektet - SKANDULV (<http://www.slu.se/skandulv>) og Viltskadecenter (SLU) (<http://www.slu.se/viltskadecenter>). Når det gjelder metoder som blir brukt i registreringene henvises også til felles svensk-norske instruksjoner ved Rovdata (<http://www.rovdata.no/Instrukser.aspx>). For grenserevirene ble registreringene også koordinert og vurdert i samarbeid med tilsvarende ulveregistreringer i Sverige. Sluttrapporten med endelige konklusjoner om bestandsstatus for ulv i Norge og Skandinavia vinteren 2018-2019 er ferdigstilt i fellesskap med svenske kollegaer til 1. juni 2019.

Antall ulver

For registreringssesongen 1. oktober – 31. mars 2018-2019 ble det dokumentert totalt 103-106 ulver i Norge, hvorav 64-66 med helnorsk tilhold og 39-40 med tilhold på begge sider av riksgrensen (Tabell 1). Når de 17 ulvene (16 i Norge og én i grenserevir) som er kjent døde i samme periode blir trukket fra, er det i vinter totalt påvist 86-89 ulver med enten helnorsk tilhold eller med delvis tilhold i Norge, f.eks. i revir på tvers av riksgrensen (Tabell 1, Figur 1). Dette er tilnærmet samme antall som de 87-88 ulvene som pr. april forrige vinter ble påvist med helt eller delvis tilhold i Norge etter at 28 døde da var fratrukket.

Ulv i fylker uten ulvesone

Utbredelsen av ulv i Norge i vinter var i hovedsak konsentrert til innenfor ulvesonen (5 % av Norges landareal). Utenfor fylkene med ulvesone ble det påvist totalt åtte enslige ulver, hvorav fem ble felt i løpet av vinterens registreringsperiode (Tabell 1). De tre streifulvene som ikke ble felt, ble registrert i Pasvik, Lierne og Sogn- og Fjordane. Til sammenligning ble det vinteren 2017-2018 dokumentert kun én ulv utenfor fylkene med ulvesone. Denne ble skutt samme vinter.

Antall ulverevir

Med unntak av et usikkert revirmarkerende par øst for Minnesund og Mjøsa i Akershus og Hedmark fylker, der hannen i det som muligens utgjorde et par ble avlivet ved lisensjakt før det kom sporsnø, ble alle vinterens ulverevir med flokker (familiegrupper) eller revirmarkerende par påvist med fullstendig eller delvis tilhold innenfor norsk ulvesone (Tabell 1, Figur 2). Sammenlignet med status pr. april forrige vinter (2017-2018) ble det nå i vinter (2018-2019) påvist to færre familiegrupper med helt eller delvis tilhold i Norge (en reduksjon fra 13 til 11). Når det gjaldt tilsvarende endringer i antall revirmarkerende ulvepar mellom de to vintersesongene, ble det bekreftet to flere par nå sist vinter, med en økning fra åtte til 10 par med helt eller delvis tilhold på norsk side av riksgrensen (Figur 1). Totalt antall ulverevir av flokker eller par med helt eller delvis tilhold i Norge var med andre ord stabilt for de to siste sesongene.

Antall ynglinger av ulv i Norge og grenserevir i 2018

I gjeldende registreringssesong vinteren 2018-2019 (1. oktober – 31. mars) ble det bekreftet at valpekull av ulv var født i fem helnorske og seks grenserevir i 2018 (Tabell 1). Tilsvarende antall ynglinger i 2017 var henholdsvis åtte og fem valpekull. Med andre ord er det bekreftet tre færre ynglinger i helnorske revir i 2018 enn året før, mens det i grenserevir ble registrert en økning på ett valpekull sammenlignet med ett år tidligere. I tillegg ble det utenfor registreringssesongen i mai/juni påvist valper i et grenserevir, men ingen av disse valpene kunne deretter påvises i gjeldende registreringssesong (Tabell 1). Når Stortingets beregning av bestandsmål for ynglende ulv legges til grunn, der yngling i grenserevir er satt til 0,5 for hvert land, tilsvarer dette en reduksjon i antall ynglinger av ulv i Norge beregnet til 10,5 valpekull i 2017 til 8,0 valpekull i 2018, inkludert norske andeler av grenserevir begge år.

Avlivede ulver

Etter at ulven hadde vært fredet i mer enn 30 år, ble det åpnet for lisensjakt (kvotebestemt jakt) på ulv i Norge for første gang vinteren 2004-2005. Deretter har lisensjakt vært den vanligste registrerte dødsårsak for ulv i Norge i vinterhalvåret. Vinteren 2018-2019 ble det for første gang åpnet for lisensjakt på ulv i et revir som samme vinter hadde avgrensning fullstendig innenfor norsk ulvesone. Denne vinteren ble det felt færre ulver i Norge ved lisensjakt enn i forrige vintersesong (Figur 2). Totalt ble 14 ulver felt under vinterens lisensjakt (Tabell 1), i fylkene Hedmark (10), Buskerud (2), Akershus (1) og Trøndelag (1).

Bestandsutvikling for norsk delbestand

Når det gjelder bestandsutviklingen for ynglende, stasjonære ulver og antall registrerte valpekull, har norsk delbestand vært tilnærmet stabil eller i svak vekst i 17-årsperioden 1998/99-2014/15. Deretter har den norske delbestanden hatt en markert bestandsvekst i påfølgende 3-årsperiode (2014/15-2017/18), for så å være noe redusert vinteren 2018-2019, spesielt når det gjaldt antall valpekull i helnorske revir, der det nå i vinter ble registret fem slike (Figur 3). Stortingets nåværende bestandsmål for ulv i Norge er 4-6 årlige valpekull, hvorav minst tre av kullene skal vokse opp i helnorske revir. De siste 21 årene har bestanden av ulv i Norge ligget både under og over dette bestandsmålet. I 11 av registreringssesongene (inkludert i 10 av de første 11 vintrene) lå delbestanden under målet, de siste fire sesongene lå norsk delbestand over bestandsmålet og i de seks resterende lå delbestanden innenfor rammene av Stortingets nåværende bestandsmål (Figur 3).

Med vennlig hilsen

Petter Wabakken
Prosjektleder
Høgskolen i Innlandet
Fakultet for Anvendt økologi,
Landbruksfag og Bioteknologi
Evenstad, 2480 Koppang
Telefon: (+47) 97044518
E-mail: petter.wabakken@inn.no

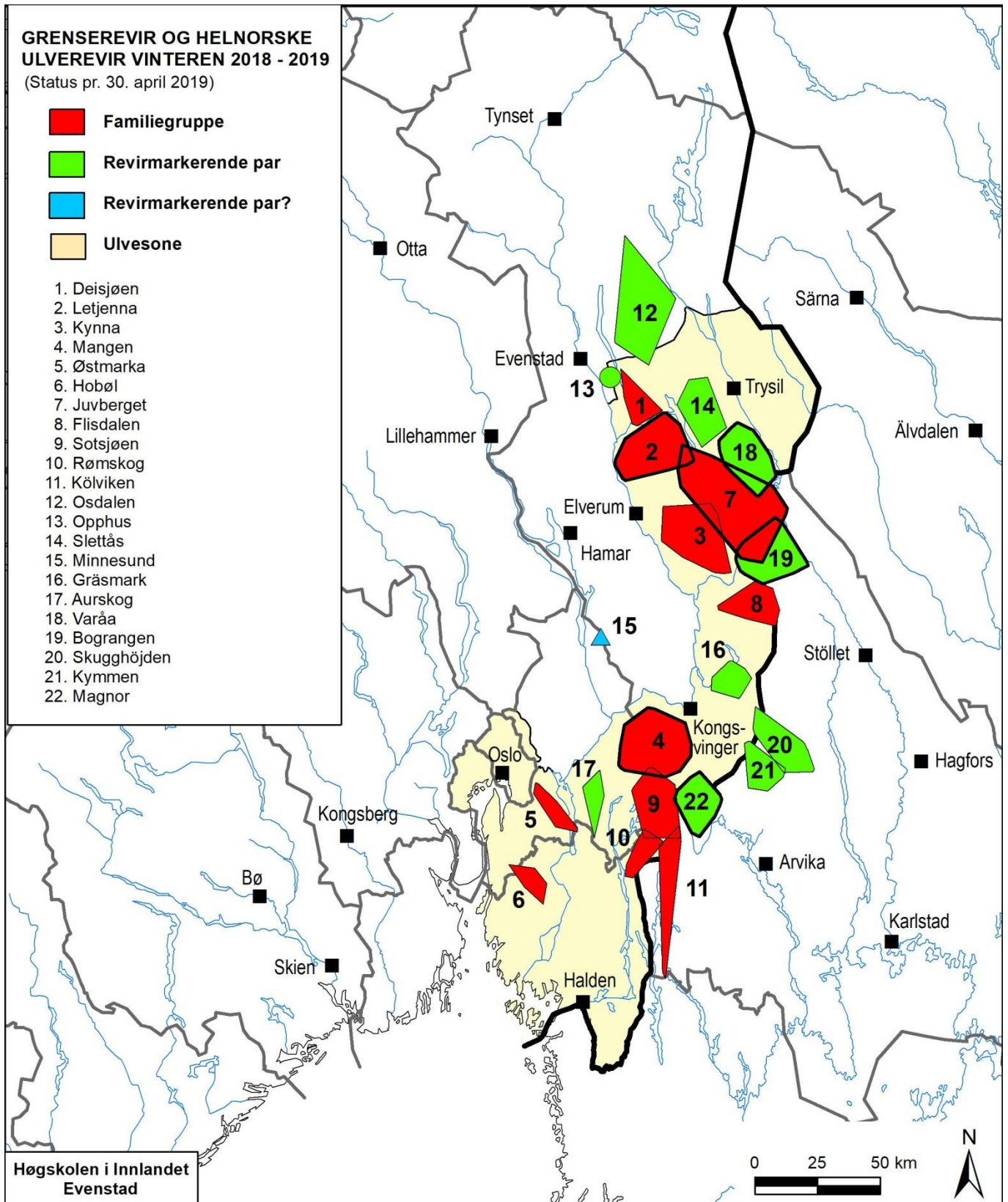
Erling Maartmann
Feltkoordinator
Høgskolen i Innlandet
Fakultet for Anvendt økologi,
Landbruksfag og Bioteknologi
Evenstad, 2480 Koppang
Telefon: (+47) 48112070
E-mail: erling.maartmann@inn.no

Tabell 1. Ulv dokumentert i Norge vinteren 2018-2019 med helnorsk tilhold (64-66) og med tilhold på begge sider av riksgrensen (39-40).

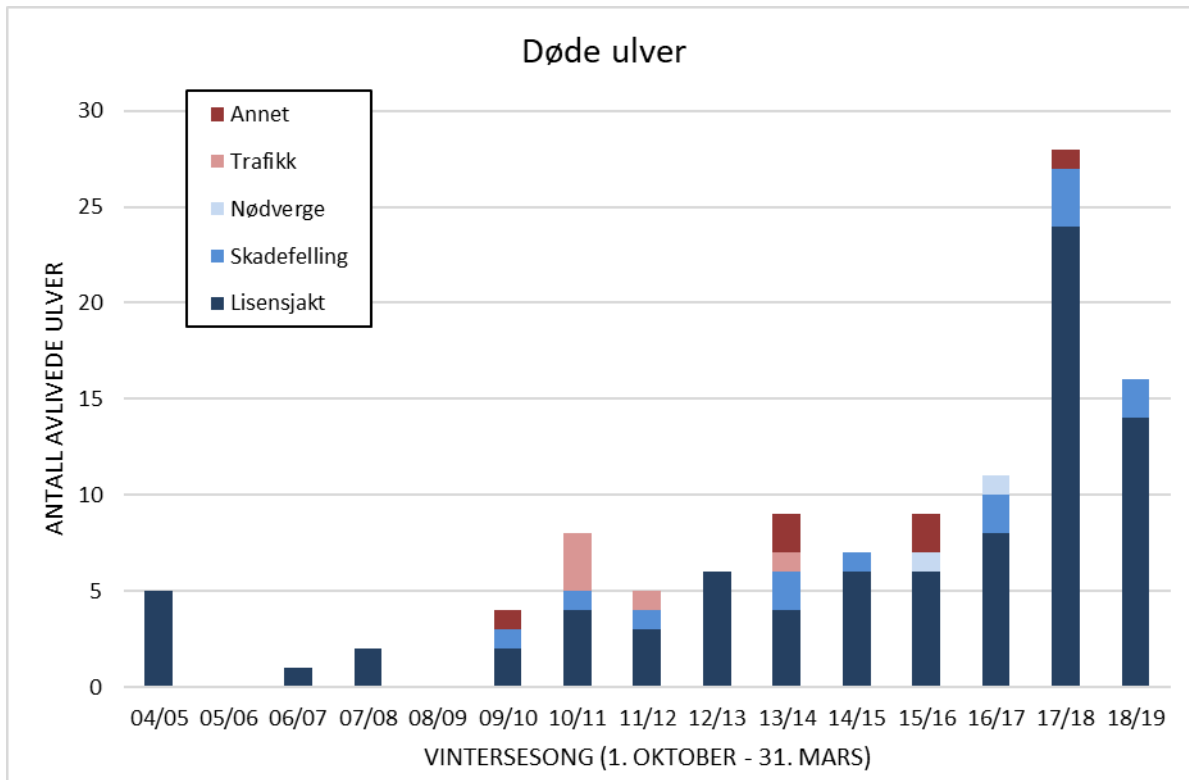
REVIR/ område	Revir nr	LAND	FYLKE/LÅN	Sosial status 2018-19	Kull i 2018	Foreløpig ant. ulver
Deisjøen	1	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	7 ¹
Letjenna	2	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	7-8
Kynna	3	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	12*
Mangen	4	N	Akershus/Hedmark	Familiegruppe	Ja	3-4
Østmarka	5	N	Akershus	Familiegruppe	Ja	6
Hobøl	6	N	Østfold/Akershus	Familiegruppe	Nei	3
Juvberget	7	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja**	5 ²
Flisdalen	8	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	4
Sotsjøen	9	N/S	Akersh/Østf/Hedm/Värml	Familiegruppe	Ja	6
Rømskog	10	N/S	Østfold/Värmland	Familiegruppe	Ja	5
Kölviken	11	S/N	Värml/V Götal/Østf	Familiegruppe	Ja	3
Osdalen	12	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2 ³
Opphus	13	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2 ⁴
Slettås	14	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2 ⁵
Minnesund	15	N	Akershus	Revirmark. par?	Nei	2 ⁶
Gråsmark	16	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Aurskog	17	N	Akershus	Revirmark. par	?	2
Varåa	18	N/S	Hedmark/Värmland	Revirmark. par	Nei	2
Bograngen	19	S/N	Värmland/Hedmark	Revirmark. par	Ja***	2
Skugghöjden	20	S/N	Värmland/Hedmark	Revirmark. par	?	2
Kymmen	21	S/N	Värmland/Hedmark	Revirmark. par	Nei	2 ⁷
Magnor	22	S/N	Värmland/Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Kockohonka		N/S	Hedmark/Värmland	Stasjonær	Nei	1
Brännan		N/S	Østfold/Värmland	Stasjonær	Ja	2-3
Karasjok		N	Finnmark	Ikke stasjonær	Nei	1 ⁸
Karasjok		N	Finnmark	Ikke stasjonær	Nei	1 ⁹
Pasvik		N	Finnmark	Ikke stasjonær	Nei	1
Lierne		N	Trøndelag	Ikke stasjonær	Nei	1
Gauldalen		N	Trøndelag	Stasjonær?	Nei	1 ¹⁰
Gammeldalen		N	Hedmark	Stasjonær	Nei	1 ¹¹
Engerdal		N	Hedmark	Ikke stasjonær	Nei	1
Elverum Ø		N	Hedmark	Stasjonær?	Nei	1
Fjaler		N	Sogn og Fjordane	Ikke stasjonær	Nei	1
Flisa Ø		N	Hedmark	Ikke stasjonær	Nei	1
Nordmarka		N	Buskerud	Stasjonær	Nei	1 ¹²
Rena-Flesberg		N	Buskerud/Hedm	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹³
Aurskog Ø		N	Akershus	Ikke stasjonær	Nei	1
Hobøl		N/S	Østfold/Akersh/Värml	Stasj./Ikke stasj?	Nei	1 ¹⁴
Boksjø		N	Østfold	Stasjonær?	Nei	1
Søndre Boksjø		N/S	Østfold/V Götaland	Stasjonær	Nei	2
Totalt (inkl 17 døde)						103-106

* Kynnaflokket besto opprinnelig av 14 individer, men et eldre tispeavkom har dannet par med hannen i Flisdalen, og et eldre hannavkom ser ut til å være ny hann i Deisjøen. ** Tre uker gamle valper påvist av SKANDULV i mai, men ingen av disse er påvist i overvåkingsperioden 1.10-20.3 *** Nytt par i reviret. Valpekull i 2018, men hannen med to valper slo seg sammen med tispa i Juvberget

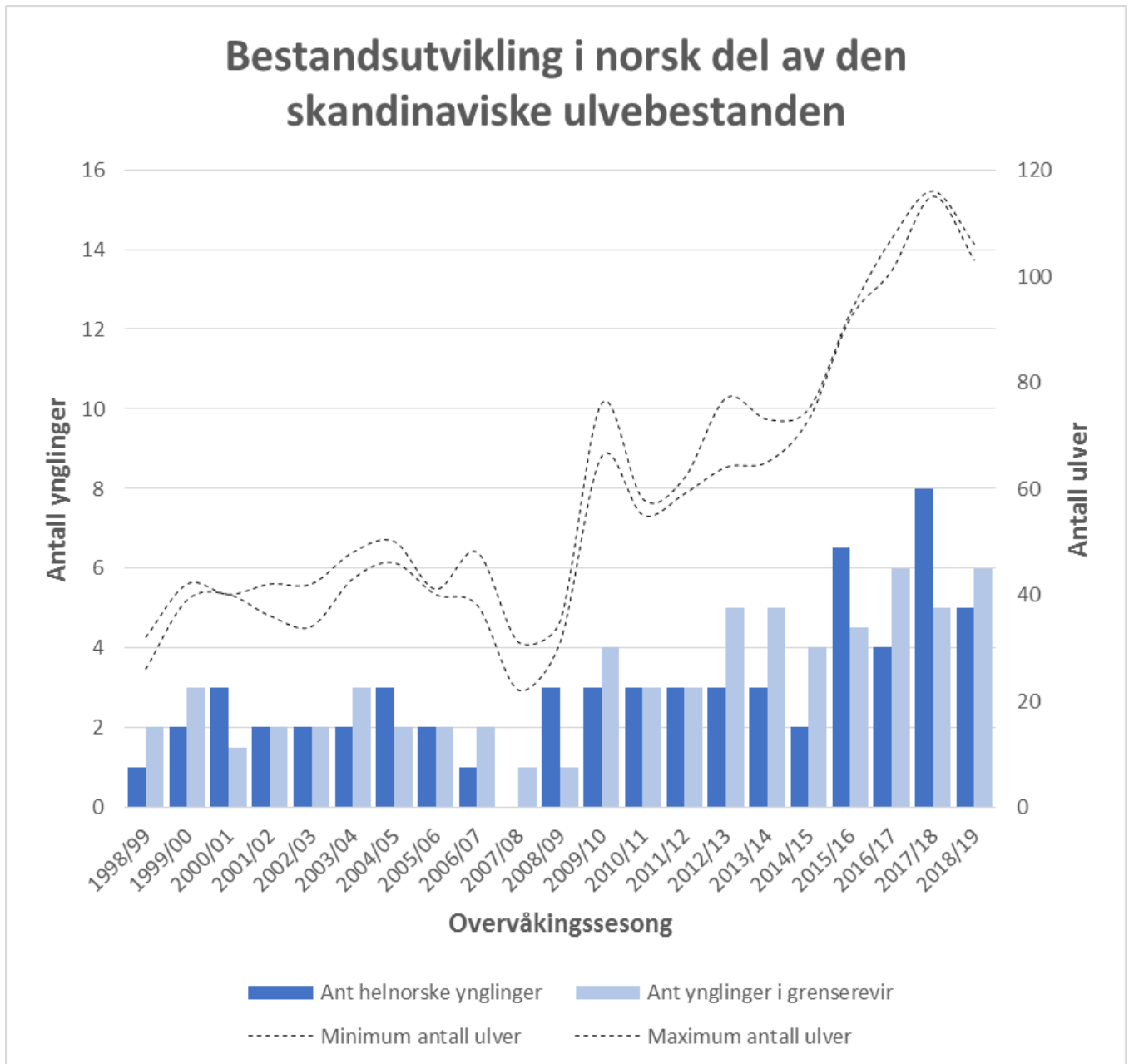
1. Lisensjakt hann 12.3.2019, Rendalen og lisensjakt tispe 20.3.2019, Stor-Elvdal. Begge DNA-bestemt til Deisjø-valper.
2. Hannen i paret funnet død i Sverige 26.11.2018. Ny hann påvist i desember 2018. 3. Lisensjakt tispe og hann 16.12.2018, Rendalen. 4. Lisensjakt tispe og hann 31.10.2018, Stor-Elvdal. 5. Lisensjakt tispe og hann 1.1.2019, Trysil. 6. Lisensjakt hann 7.10.2018, Eidsvoll og lisensjakt tispe 3.1.2019, Stange. 7. Tispa i paret sporet enslig i Norge først på vinteren, hannen er tidligere lederulv i Kockohonka. 8. Skadefelling finsk-russisk hann 28.10.2018, 9. Skadefelling finsk-russisk hann 29.11.2018. 10. Lisensjakt hann 19.1.2019, Melhus. 11. Lisensjakt tispe 1.11.2018, Tynset. 12. Lisensjakt tispe 6.10.2018, Ringerike. 13. Lisensjakt hann 9.3.2019, Flesberg. 14. Lederhann i Hobølflokk på 4 ulver til i mars 2019, senere i mars påvist ved Årjäng i Sverige.

Figur 1. Utbredelse av helnorske og svensk-norske ulverevir kartlagt vinteren 2018-2019, basert på kvalitetssikrede opplysninger hentet fra Miljødirektoratets Rovbase. De oppgitte revirgrenser er *minimumsgrenser*.

Figur 2. Antall ulver avlivet i Norge de siste 15 registreringssesongene i vinterhalvåret (1. oktober – 31. mars) etter at det ble åpnet for lisensjakt i 2004, fordelt på lisensjakt, skadefelling, nødverge, trafikk og andre dødsårsaker.

Figur 3. Bestandsutvikling av ulv i Norge inklusive grenserevir, illustrert som antall valpekull (ynglinger) og totalt antall ulver med helnorsk tilhold og de med tilhold på begge sider av riksgrensen (stiplede linjer; min-max), som er talt opp de enkelte vintrene i 21-årsperioden, 1998/99 – 2018/19. Antall individer som er avlivet eller på annen måte funnet døde de enkelte vintrene er ikke fratrukket.